

December, maand van de verrassingen

Het vierde Kabinet-Gerbrandy in 1937. Uiterst rechts de toenmalige minister van Sociale Zaken en latere premier Carl Romme (collectie Spaarnestad Photo).

Op 4 december 1937 verschijnt een circulaire van de minister die alle gemeenten de invoering van een uniforme stamkaart voor steunverlening voorschrijft, en wel met ingang van 3 januari 1938. Uit het hele land stromen bezwaren, ernstige bedenkingen en protesten bij Divosa binnen: over de kaart én over het tijdstip van invoering. Geen voorbereidingstijd en dan ook nog in een maand die toch al een van de moeilijkste is voor gemeentelijke sociale instellingen.

Onmogelijke opdracht

Het Divosa-bestuur wijst de minister er firtjes op dat de stamkaart niet het enige is dat de minister per 1 januari van de gemeenten verlangt. Gemeenten moeten ook een nieuwe

declaratie en een nieuwe uitkeringslijst invoeren, een verhoogde brandstoftoeslag en een kersttoeslag toekennen, en de werkverschaffingen stopzetten, waardoor een groot aantal werklozen opnieuw in de steunregeling moet worden opgenomen. Onmogelijk derhalve om de kaart op 3 januari in te voeren, laat staan dat deze met de 'noodige accuratesse' kan worden bijgehouden. Gemeenten moeten bovendien veel kosten maken: aanschaf van kaarten, nieuw opbergmateriaal, en bovenal sterke personeelsuitbreiding: de nieuwe uitkeringslijsten en stamkaarten leiden volgens de vereniging tot een verdubbeling van het werk, en het nieuwe personeel zal niet onmiddellijk al het werk naar behoren kunnen vervullen. De kaart voldoet tenslotte niet aan de cartologische uitgangs-

punten en in is de praktijk niet hanteerbaar. Er is kortom te weinig rekening gehouden met de praktijk bij de uitvoerende organen.

Boos

De leden zijn echt heel boos, want "de leden van onze vereniging hebben in den loop der jaren getoond alles te willen doen om, in samenwerking met het Departement van Sociale Zaken, het zoo omvangrijke werk der steunverlening naar behooren uit te voeren. Onze vereniging heeft bij herhaling vergaderingen georganiseerd, waarin leidende ambtenaren van Uw departement het woord hebben gevoerd, en welke vergaderingen er veel toe hebben bijgedragen, dat in alle deelen des lands de regeringsvoorschriften naar behooren en in overeenstemming met de opvattingen van Uwe Excellentie en van de leidende ambtenaren van Uw departement worden uitgevoerd. Onder deze omstandigheden was het vrijwel voor de hand liggend, dat, voor de invoering van een zoo omvangrijken maatregel, die niet het regeringsbeleid raakt, maar uitsluitend van administratieve beteekenis is, onze vereniging werd geraadpleegd."

Het bestuur drukt "Uwe excellentie" op het hart

dat de invoering van een uniforme stamkaart en van het verzamelen van goede gegevens door bestuur en leden wordt toegejuicht, daar gaat het niet om. Het ontbreekt niet aan goede wil, maar het is eenvoudigweg onmogelijk. Ook al zijn er gemeenten die er in slagen de voorgeschreven kaarten op tijd in huis te hebben, dan nog is het uitgesloten dat de invulling uniform plaatsvindt. "De buitendienst van het Departement zal het land moeten bereiden om geleidelijk de uniforme en behoorlijke invulling der kaarten te bevorderen." Het bestuur stelt voor de invoering met een jaar uit te stellen, te onderzoeken hoe tegemoet kan worden gekomen aan de bezwaren en te starten met een aantal proefgemeenten.

Vorst

Een jaar later is het opnieuw raak. Een heftige vorstperiode brengt de ministers van Economische Zaken en Sociale Zaken op het idee van een nieuwe Steunverlening voor kleine tuinbouwers. Het is dan al 6 december. Pas op 24 december ontvangen de gemeentebesturen de circulaire met de nieuwe regeling. Temidden van de overstelpende drukte als gevolg van de gewone winterwerkloosheid en de extra vorstwerkloosheid moeten sociale diensten de tijd vinden om zich voor 1 januari in de nieuwe materie in te werken.

Het verenigings tijdschrift *Sociale Zaken* concludeert dat het departement van Economische Zaken misschien gewoon niet weet dat gemeentelijke diensten vooral in de maand december zwaar belast zijn. "In dat geval doen wij er het zwijgen toe. Tegen onwetendheid valt nu eenmaal niet te praten." Maar, stelt Sociale Zaken, het zou ook kunnen zijn dat het departement denkt, 'als wij er maar af zijn. Is de circulaire eenmaal de deur uit, dan hebben wij het onze er aan gedaan en de gemeenten moeten maar zien hoe zij zich redden.' "In dat geval past protest", aldus Sociale Zaken, "de liefde kan niet van één kant komen." Het protest zal nog vaak klinken.

(tekst: Liny Bruijnzell)

Bronnen: Archief Divosa *

Vroeger...

In de aanloop van het jubileumjaar 2009 waarin Divosa 75 jaar wordt, kijkt de rubriek Vroeger terug op het wel en wee van de vereniging. Deel 3: de strijd tegen de okazes uit Den Haag.